

Til: Kommunal- og
forvaltningskomiteen Kopi:
Fra: KA Arbeidsgiver- Dato: 18. mai 2020
organisasjon for kirkelige
virksomheter
Re: Høring - Kommuneproposisjonen 2021

Innspill fra KA til Kommuneproposisjonen 2021

Om KA

KA er en arbeidsgiver- og interesseorganisasjon for kirkelige organer og for andre virksomheter med kirkelig forankring. KA har bl.a. alle landets kirkelige fellesråd i Den norske kirke som medlemmer. Disse lokalkirkelige organene på kommunenivå har bl.a. ansvar for kirkebyggene, gravplassene og annen kirkelig virksomhet, og de blir i hovedsak finansiert av kommunene. Rammevilkårene for kommunesektoren har derfor stor betydning for våre medlemmer.

Kirke/kommune-samarbeid – tradisjon og fornyelse

Soknet og lokalsamfunnets ansvar for kirkebyggene går tilbake til middelalderen, og gjennom formannskapsloven i 1837 ble soknets beskatning erstattet med et kommunalt ansvar for den lokale kirke. Samarbeid, samhandling og fellesskap mellom kirke og kommunene i Norge har derfor lange historiske røtter, og har gjennom nesten 200 år vært innrettet på ulike måter. En ny fase i denne nærheten mellom kirke og kommune er nå etablert gjennom Stortingets nylig vedtatte trossamfunnslov, som viderefører forutsetningen om at den lokale kirke er en del av – og er et ansvar for - lokalsamfunnet. I Stortingets behandling av trossamfunnsloven nå i mars 2020 ble det understreket av komiteen at Den norske kirke er en samfunnsinstitusjon med en rolle som går ut over rollen som trossamfunn:

- Den er et samlingspunkt og samfunnslim i sorg og glede
- Kirkebyggene og kirkelig arbeid er innvevd i lokalsamfunn
- Kirken bidrar bl.a. til lokal beredskap og omsorgsarbeid
- Kirken er en kulturinstitusjon og kulturarena
- Kirkebygget er en viktig identitetsmarkør.

Kommunene bidrar med 2/3-deler av den offentlige finansieringen av Den norske kirke. Bevilgningene fra kommune til den lokale kirke er samlet om lag 4 mrd. årlig.

Ny trossamfunnslov fra 2021 – økonomiske signaler for 2021

Stortinget vedtok ny trossamfunnslov som vil gjelde fra 2021. I kommuneøkonomi-proposisjonen refereres det til at loven innebærer at staten overtar kommunenes finansieringsansvar for tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke. At det kommunale ansvaret for å finansiere den lokale virksomheten i Den norske kirke videreføres, og at kommune/kirke-relasjonen nå skal videreføres på grunnlag av fristillingsprosess mellom staten og Den norske kirke, omtales derimot ikke

- KA ber komiteen om å utvide omtalen av konsekvensene av ny trossamfunnslov, og ikke bare peke på det kommunene bli avlastet for, men også det som fastholdes. Etersom kommunenes finansieringsansvar i ny trossamfunnslov er utformet noe annerledes enn i dagens kirkelov § 14, vil det være vesentlig at også kommunalkomiteen viser til den viktigste forutsetning som er lagt til grunn for den fortsatte kommunale finansieringen av Den norske kirkes lokale virksomhet; at den skal videreføres om lag som i dag.

Korona-krisen og kirkens virksomhet

Den norske kirke lokalt har på linje med resten av samfunnet hatt store utfordringer i forbindelse med nedstengingen av virksomheten. Det kirkelige grunn tilbudet bl.a. når det gjelder samfunnskritiske oppgaver på gravferdsområdet har likevel blitt opprettholdt. Nå får vi tydelige meldinger om at smittevern hensyn ved den gradvise gjenåpningen av virksomheten gir kostnadsøkninger til bl.a. renhold mv og behovet for ekstra bemanning. Vi har merket oss at Kommuneproposisjonen presiserer at den samlede kompensasjonen til kommunesektoren også bidrar til at kommunene kan kompensere private og ideelle aktører for ekstrakostnader de har grunnet virusutbruddet, herunder smittevern utstyr og ekstra renholdskostnader.

- Vi anmoder om at det blir presisert at dette også gjelder Den norske kirkes ekstrainsats og kostnader både knyttet til samfunnskritiske funksjoner og annen kirkelig virksomhet blir hensyntatt når ekstra midler skal fordeles i 2020.

Behov for ekstra investeringer på kirkebyggfeltet

Kommunene har det finansielle ansvar for bl.a. drift, vedlikehold og utvikling av over 1600 kirker, herunder om lag 950 fredete og vernede kirkebygg. Kirkebyggene sliter med et stort vedlikeholdsetterslep, og Stortinget har flere ganger erkjent behovet for et statlig bidrag for å bidra til et løft for de mange unike kirkebyggene. Gjennom Stortingets behandling av framtida for Opplysningsvesenets fond er vi kommet nærmere realiseringen av et statlig bevaringsprogram for kirkene. Familie- og kulturkomiteen understreket imidlertid at statens økte innsats overfor kirkebyggene ikke skal avløse kommunenes lovregulerte økonomiske ansvar for kirkebyggene. Denne forutsetningen vil imidlertid kreve tydelig statlige føringer og en god innretning på statens ordninger som sikrer godt samspill mellom stat, kommune og kirke, og for å unngå at kirkebygg blir kasteball mellom departementene.

- Vi anmoder om at Stortingets behandling av kommuneproposisjonen bekrefter statens vilje til å raskt komme i gang med et bevaringsprogram for kirkebygg, - samtidig som det grunnleggende kommunale ansvaret for kirkebyggene bekreftes, tydeliggjøres og utdypes.
- Vi ønsker bedre samordning av arbeidet i de ulike departementene når det gjelder kirkebygg som kulturminner (BFD, KLD og KMD)

Både kommuneproposisjonen og stortingsmeldingen om kulturmiljø bekrefter betydning av bærekraftsmålene. Disse aktualiseres både innen kirkebygg og gravplassforvaltningen. Uten betydelige investeringer vil både istandsetting, sikring og bærekraftig drift av kirkebygg og gravplass ta alt for lang tid, gi store tap av kulturverdier, og påføre kommunene unødige store driftskostnader. Vi ber derfor om:

- Det trengs en understrekning av økt investeringsbehovet på kirkebygg og gravplassfeltet for å sikre overgang til energieffektiv drift og bærekraftige løsninger kirkebygg og gravplasser
- Videreføre rentekompensasjonsordningen for kirkebygg for å understøtte kommunenes evne og vilje til nødvendige investeringer.